

SECȚIA DE ȘTIINȚE
ALE VIEȚII
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

SECTION OF LIFE SCIENCES
OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific al Programului de Stat 20.80009.5107.01 ”*Studii genetico-moleculare și biotehnologice ale florii-soarelui în contextul asigurării managementului durabil al ecosistemelor agricole*”, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor

Conducătorul proiectului: acad. Duca Maria,

perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la Adunarea Generală a secției Științe ale Vieții din 12 decembrie 2022 și a concluziilor experților.

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2022 - 20.80009.5107.01 ”*Studii genetico-moleculare și biotehnologice ale florii-soarelui în contextul asigurării managementului durabil al ecosistemelor agricole*”, conducătorul proiectului acad. DUCA Maria, Universitatea de Stat din Moldova

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Excelent**” (29,7).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului* – “Foarte bine”.

Scopul, obiectivele proiectului corelează direct cu cele planificate și prioritățile naționale și internaționale din domeniul biotehnologiilor agricole. Acțiunile realizate vin să soluționeze obiectivele trasate, fiind aplicate cele mai moderne instrumente metodologice.

2. *Diseminarea rezultatelor obținute* – “Excelent”:

Rezultatele proiectului au fost publicate în 39 de lucrări științifice, inclusiv:

- monografii edituri naționale – 1.
- editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale - 1;
- în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS - 4
- în reviste naționale de categoria B - 6;
- articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare/RM) – 1 / 3;
- articole în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 2
- teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare/RM) – 11/1
- teze în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională - 8

Rezultatele obținute în proiect au fost diseminate în cadrul a 4 rapoarte orale și 11 sub formă de poster la foruri științifice internaționale (peste hotare), 4 rapoarte, dintre care 2 în plen / 2 în secțiuni la foruri științifice internaționale desfășurate în țară, 1 raport la for național (total 9 rapoarte orale și 9 poster). Indicele de publicare constituie 3,9 lucrări per cercetător.

3. *Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare* – “Foarte bine”.

- materiale la saloanele de inventică – 2 (medalie de argint – 1, medalie de bronz – 1)
- organizarea conferințe, workshop-uri – 1

Cercetările sistemice realizate în baza proiectului au asigurat obținerea rezultatelor noi cu privire la relațiile gazdă-parazit cu impact științific în descifrarea mecanismelor de rezistență a florii-soarelui la lupoaie. Rezultatele științifice sunt materializate în 39 lucrări științifice. Realizările proiectului sunt implementate în procesul educațional în cadrul cursurilor didactice elaborate și predate (7 cursuri la licență și master). În baza rezultatelor experimentale a fost elaborat un test de trierea diferențiată a genotipurilor sensibile/rezistente, aplicat în selectarea hibridilor de floarea-soarelui toleranți la secetă (3 hibridi) și cu indici înalți de productivitate pe fondal de infectare cu lupoaie (4 hibridi).

4. *Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat* – “Bine”.

Ponderea tinerilor constituie 10%, fiind fără modificare pe parcursul anului de execuție, dar în descreștere față de anul precedent (18,2%). Diminuarea a fost condiționată de dinamica biologică a vârstei membrilor echipei. Cercetătorii antrenați în proiect au fost implicați în coordonarea a 3 teze de doctorat, 3 teze de master și 8 teze de licență.

Concluzii și recomandări

Recomandări:

- sporirea ponderii tinerilor antrenării în echipa de cercetare, totodată recunoscând caracterul general al acestei probleme.

Proiectul are trasate obiective de importanță majoră corelate direct cu prioritățile naționale și internaționale din domeniul biotehnologiilor agricole. Cercetările sunt realizate la un înalt nivel științific, prin integrarea complexă a studiilor genetice, de biologie moleculară, ameliorare a plantelor și geonomice. Aspectul inovativ și noutatea științifică sunt reflectate în 39 lucrări științifice. Rezultatele obținute în cadrul proiectului au permis elucidarea unor aspecte noi ale mecanismelor de rezistență la lupoaie și secetă prin utilizarea instrumentelor bioinformatică și analiza expresiei genice. Valoarea practică a rezultatelor este confirmată prin metoda rapidă de testare în condiții de laborator a genotipurilor sensibile/tolerante, ceea ce a permis screening-ul și identificarea hibridilor valoroși de floarea-soarelui (4 hibridi ce îmbină productivitate și toleranță la lupoaie, 3 hibridi cu toleranță la deficitul hidric). Lucrările elaborate cu aspect inovativ sunt orientate spre reducerea riscurilor cauzate de patogeni la floarea-soarelui și diminuarea vulnerabilității acestei culturi la schimbările climatice. Membrii echipei sunt specialiști cu recunoaștere națională și internațională în genetica vegetală, biologia moleculară, științe geonomice, amelioratori. Antrenarea în realizarea proiectului a cercetătorilor din mediul public și cel asociativ a permis asigurarea implementării rezultatelor științifice în practică.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc